

H. F. KOHLBRUGGE

Citaat uit de Navorscher, jg 1888, blz 33:

Reeds lang had eene deur, die nimmer geopend werd, zijne aandacht getrokken; ook de koster wist niet wat achter die deur school; reden genoeg voor hem, om dezen te bewegen eens met geweld te openen. Dit geschiedde. Achter die deur vond men eene steenen wenteltrap, die naar een ruim vertrek leidde, dat duidelijk bleek eertijds eene school geweest te zijn.

Eene rij schoolbanken stonden achter elkander, met ijzeren stangen langs den bovenrand der tafels, waarover ringen verschoven konden worden, om een boek door eene ketting er aan vast te maken, dat dan van het eene uiteinde der tafel tot aan het andere kon geschoven worden, zoover de lengte van stang en ketting dit toeliet. Verder bovenal de aandacht waardig, was er een kleine boekerij.

Dr. Kohlbrugge (toen nog student) bracht zijne ontdekking ter kennis van het bestuur der stad, en hij, de gelukkige ontdekker, ontving uit deze schoolbibliotheek drie boeken ten geschenke. Twee van deze zijn de boven vermelde; waar het derde bleef is mij onbekend. Op het omslag ziet men nog duidelijk de plaats, waar de ketting werd vastgehecht. In 1886 was ik gedurende eenige uren in Edam, en herinnerde mij het oude verhaal. (Kohlbrugge is in 1875 gestorven, dus dit is waarschijnlijk de zoon, red.)

Men wees mij de weg naar de kerk; ik zag daar een man aan het schoonmaken, en vroeg naar de oude school en boekerij. Na lang nadenken begreep de man wat ik wilde, - zeer verbaasd, dat ik daarvan wist, en geleidde mij de trap op in het oude schoollokaal. Och, hoe was hier alles veranderd. De schoolbanken opeen gestapeld, de kostbare boeken in eene nieuwerwetsche kast ordeloos opeengehoopt.

Uit dit alles meen ik te moeten opmaken, dat er niemand te Edam is, die zich deze school en boekerij aantrekt. Daar ik de stad spoedig weder moest verlaten, was het mij niet mogelijk, de boeken nader in te zien. Ik vraag, of het niet wenschelijk ware, zoo deze „bijbelerij van Edam” eens door een kundig man werd doorzocht? Wellicht, dat er een onbekende bibliografische schat verborgen is. Ook dat deze oude middeleeuwsche school werd gerestaureerd? Ze kon wellicht (?) de eenige zijn in Nederland.

Was getekend Utrecht J.H.F. Kohlbrugge (jr)